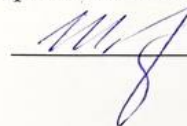

ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
“УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА”

Факультет суспільних і прикладних наук
Кафедра психології

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчально-методичної роботи

 Ярослав ШТАНЬКО
«19» грудня 2025 р.

ПРАКТИКУМ ІЗ ВІКОВОЇ ПСИХОЛОГІЇ
СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Галузь знань:	С Соціальні науки, журналістика інформація та міжнародні відносини
Спеціальність:	С4 Психологія
Освітньо-професійна (освітньо-наукова програма)	«Психологія»
Освітній рівень:	Перший (бакалаврський)
Статус дисципліни:	Обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання:	українська

м. Івано-Франківськ
2025

РОЗРОБНИК:

к. психол. наук, доцент,
завідувач кафедри психології

викладач кафедри

Олена ХАЛІК

Ірина ПАЛЬЧАК

ЗАТВЕРДЖЕНО:

на засіданні кафедри психології

протокол №5 від 18.12.2025

Завідувач кафедри психології

Олена ХАЛІК

УЗГОДЖЕНО:

Гарант ОПП

Олег ЗАПУХЛЯК

СХВАЛЕНО:

на засіданні Науково-методичної ради, протокол № 5 від 19.12.2025 р.

e-mail	olena.khalik@ukd.edu.ua
Номер аудиторії чи кафедри	Кафедра психології
Посилання на сайт	https://ukd.edu.ua
Сторінка курсу в СДО	https://online.ukd.edu.ua/

ВСТУП

Анотація навчальної дисципліни. Навчальна дисципліна «Практикум із вікової психології» спрямована на формування у здобувачів вищої освіти системи практичних умінь і навичок, необхідних для професійної діяльності психолога. Засвоєння закономірностей вікового психічного розвитку в онтогенезі дає змогу коректно інтерпретувати вікові особливості, конструювати психологічні ситуації та планувати професійні впливи з урахуванням індивідуальної варіативності розвитку. Курс розвиває професійне мислення, психологічну компетентність і рефлексивні здібності, а також формує базові навички психологічної діагностики, первинного аналізу результатів і підготовки рекомендацій щодо врахування вікових особливостей розвитку.

Дисципліна забезпечує умови для набуття практичного досвіду організації та проведення досліджень, спостереження й аналізу поведінки осіб різних вікових груп, а також поглиблює розуміння ролі вікової психології в підтримці гармонійного розвитку особистості. Особлива увага приділяється етичним стандартам роботи, віковій доцільності методик та інтерпретації результатів.

Метою навчальної дисципліни «Практикум із вікової психології» є забезпечення здобувачів вищої освіти — майбутніх психологів — системою необхідних компетентностей, практичних знань, умінь та навичок для поглибленого опрацювання теоретичних положень вікової психології, розвиток дослідницьких компетентностей, формування професійної рефлексії та готовності до подальшої спеціалізованої підготовки.

Завдання навчальної дисципліни «Практикум з вікової психології»:

- поглибити засвоєння теоретичних положень вікової психології через виконання практичних вправ і дослідницьких завдань;
- сформувати уявлення про закономірності психічного розвитку в різні вікові періоди, причини та механізми переходу між ними, становлення провідних видів діяльності та формування якостей особистості;
- виробити практичні вміння досліджувати динаміку психічного розвитку, здійснювати збір первинних даних, узагальнювати результати та робити обґрунтовані висновки;
- ознайомити здобувачів з основними методами і методиками вікової психології та принципами організації психологічного дослідження;
- розвивати навички аналізу проблемних життєвих ситуацій і застосування знань вікової психології для пояснення поведінки та розвитку людини;
- формувати здатність творчо та коректно використовувати сучасні наукові підходи і психологічні напрацювання у практичній діяльності;
- забезпечити наступність і цілісність професійної освіти як базу для подальшого вивчення дисциплін психологічного циклу.

Здобувачі вищої освіти повинні знати:

- основний категорійно-понятійний апарат вікової психології;
- принципи організації та проведення психологічного дослідження;
- етичні вимоги до діяльності психолога-дослідника (інформована згода, конфіденційність, недопущення шкоди, коректна комунікація);
- методи дослідження психічних процесів, станів і властивостей особистості в різні вікові періоди;
- правила використання психодіагностичних методик та вимоги до їх вікової доцільності;
- алгоритми аналізу, інтерпретації та оформлення результатів психологічного дослідження;

- можливості застосування знань вікової психології в освітньому й професійному контекстах.

Здобувачі вищої освіти повинні уміти:

- дотримуватися етичних норм у процесі дослідження та взаємодії з учасниками;
- формулювати мету і завдання дослідження, планувати процедуру та дотримуватися її етапів;
- застосовувати базові методи дослідження вікових особливостей (спостереження, бесіда/інтерв'ю, аналіз продуктів діяльності, тестові методики), здійснювати збір первинних даних;
- підбирати психодіагностичний інструментарій відповідно до віку та запиту, коректно опрацьовувати результати;
- аналізувати, інтерпретувати й узагальнювати дані з урахуванням вікової норми та контексту розвитку;
- оформлювати результати у вигляді протоколів, звітів і презентацій;
- використовувати здобуті знання та навички для розв'язання навчальних, дослідницьких і практичних професійних завдань.

Професійні компетентності та результати навчання, яких набувають здобувачі освіти внаслідок вивчення навчальної дисципліни «Практикум із вікової психології» (шифри та зміст компетентностей та програмних результатів навчання вказано відповідно до ОПП «Психологія», введеної в дію ЗВО «Університет Короля Данила» «01» вересня 2025 року).

Шифр та назва компетентності	Шифр та назва програмних результатів навчання
ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.	ПРН2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань
ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	ПРН3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.
ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	ПРН 4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.
ЗК3. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.	ПРН 5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проективні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги.

ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	ПРН6. Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження.
ЗК5. Здатність бути критичним і самокритичним.	ПРН13. Взаємодіяти, вступати у дію, бути зрозумілим, толерантно до осіб, що мають інші культуральні чи вікові відмінності.
ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії.	ПРН 16. Знати, розуміти та застосовуватися етичних принципів професійної психолога.
СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології	
СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків (зокрема, в контексті організації заходів реального втручання)	
СК5. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій.	
СК6. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження.	
СК7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формувати аргументовані висновки та рекомендації.	
СК10. Здатність дотримуватися норм професійної етики.	

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс	1		
Семестр	2		
Кількість кредитів ЄКТС	3		
Аудиторні навчальні заняття		денна форма	заочна форма
	Лекції	-	-
	Практичні	42 год.	8 год.
Завдання для самостійної роботи.		48 год.	82 год.
Форма підсумкового контролю	Залік		

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни:

Пререквізити	Постреквізити
Вступ до спеціальності, Практикум із загальної психології	Персонологія, Педагогічна психологія, Соціальна психологія

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Зміст практичних занять

Модуль 1. ВІКОВА ПСИХОЛОГІЯ ЯК ГАЛУЗЬ ПСИХОЛОГІЧНОЇ НАУКИ

Тема 1. Методи дослідження у віковій психології (4 години)

Специфіка методів дослідження у віковій психології та принципи їх добору відповідно до віку й запиту. Аналіз етичних вимог, організації дослідження, процедур інформованої згоди та конфіденційності. Практика застосування базових методів: спостереження (структуроване/включене), бесіда та інтерв'ю, анкетування, аналіз продуктів діяльності, експериментальні та природні методи, тести, шкали розвитку, проєктивні техніки. Планування дослідження: постановка мети, вибір інструментарію, опис процедури, фіксація даних, первинний аналіз і оформлення короткого висновку.

Завдання для самостійної роботи. 1. Оберіть вікову групу і проблему, яку б хотіли дослідити та створіть «ідеальну модель дослідження», спираючись на методологічні принципи, методи дослідження, вікові особливості та етичні вимоги.

2. Напишіть коротке есе на тему «Значення вікової психології для професійної діяльності практичного психолога».

МОДУЛЬ 2. ПСИХОЛОГІЯ ДИТИНСТВА

Тема 2. Вивчення особливостей пренатального періоду та періоду новонародженості й немовлячого віку (4 год)

Загальна характеристика пренатального періоду, новонародженості та немовлячого віку. Аналіз чинників ризику і ресурсів розвитку в системі «мати/батько – дитина – середовище». Вивчення соціальної ситуації розвитку в немовлячому віці, дослідження формування прихильності та взаємодії з дорослим. Ознайомлення з підходами до збору раннього анамнезу та

методами спостереження за новонародженим та немовлям. Карта-схема спостереження для вивчення немовляти. Дослідження сенсомоторного, пізнавального та мовленнєвого розвитку, емоційно-вольової регуляції та особливостей поведінкових станів. Виявлення маркерів вікової норми і можливих ризиків розвитку.

Завдання для самостійної роботи. 1. Напишіть коротке есе «Чому розуміння ранніх етапів розвитку є критично важливим для майбутнього психолога?»

2. Розпитайте у батьків, які мають новонароджену дитину: «Скільки балів за шкалою АПГАР отримала ваша дитина після народження?» (див. методичку «Оцінка стану новонародженого за шкалою АПГАР»). Проаналізуйте та сформулюйте висновки.

3. Проведіть спостереження за батьками, які виховують дітей періоду немовляти, або розпитати їх: «Як ви доглядаєте за своєю дитиною?». Відповіді занотуйте. Порівняйте відповіді батьків з методикою «П'ятикрокова методика Х. Карпа» та здійсніть аналіз.

Тема 3. Психічний розвиток у ранньому дитинстві (4 год.)

Загальна характеристика раннього дитинства. Аналіз соціальної ситуації розвитку та провідної діяльності. Ознайомлення із картою-схемою спостереження, за дитиною раннього віку, фіксація поведінкових індикаторів у предметно-маніпулятивній діяльності та побутових ситуаціях. Дослідження пізнавальних процесів у ранньому віці. Оцінювання емоційно-вольової сфери. Вивчення розвитку особистості дитини раннього віку. Вивчення специфіки протікання кризи 3-х років.

Завдання для самостійної роботи.

1. Проведіть спостереження за тим, як дитина 2-3 років виконує завдання за інструкцією дорослих (вербальної, невербальної) і надайте відповіді на такі запитання: Чи уважно дитина слухає дорослих, як виконує завдання (одразу, чи потребує повторення)? Як проявляє інтерес до виконання завдання? Чи може порівняти предмети за величиною, кольором, формою? Як виконує завдання? Чи відчуває труднощі при виконання завдання? Чи звертається до батьків на допомогу? В яких формах йде звернення, словесні, або за допомогою міміки, жестів. Як реагує на похвалу (несхвалення)? Як поводить себе,

якщо не може впоратися із завданням? Надати письмовий аналіз-висновок.

2. Опишіть дитину раннього віку як дослідника, який пізнає світ через предмети роздумуючи про те, які дії дорослого підтримують самостійність, а які її ламають?
3. Напишіть есе «Раннє дитинство як ключовий етап формування психіки та особистості», спираючись на особливу роль предметної діяльності, мовленнєвий розвиток та становлення самосвідомості.
4. Розробіть пам'ятку для батьків «Як пережити кризу трьох років?».

Тема 4. Психічний розвиток в дошкільному віці (4 год.)

Загальна характеристика дошкільного віку. Аналіз соціальної ситуації розвитку та провідної діяльності (сюжетно-рольової гри). Вивчення розвитку пізнавальних процесів (сприймання, увага, пам'ять, мислення, уява, мовлення). Ознайомлення із методиками: «Чого не вистачає», «Які предмети заховані у малюнках», «Назви фігури», «Знайди квадрат», «Копіювання друкованих літер», «Графічний диктант», «Знайди і викресли», «Лабіринт», «Склади фігури», «Комбінаторика», «Послідовність подій», «Назви одним словом», «Який предмет зайвий» тощо. Дослідження емоційної сфери дошкільників. Вивчення особистості дошкільника: самооцінки, мотиваційно-потребової сфери тощо.

Діагностика психологічної готовності до школи. Особистісна готовність та її показники. Інтелектуальна готовність та її показники. Емоційно-вольова готовність. Соціально-психологічна готовність.

Завдання для самостійної роботи.

1. Здійсніть діагностику та внесіть дані у протоколи обстеження дошкільників, складіть звіт.
2. Опишіть типові та індивідуальні особливості розвитку особистості дитини-дошкільника на основі карти-схеми з використанням різноманітних методів (спостереження, бесіда, аналіз продуктів діяльності тощо); проаналізувати дитячі малюнки, виявити особливості інтелектуальної та емоційної сфери.
3. Складіть характеристику на дитину дошкільного віку за схемою.

4. Створіть казковий сюжет / історію, де дитина дошкільного віку обирає роль, долає перешкоди та проживає почуття через гру. Визначте, які психологічні потреби дитина реалізує через фантазію.
5. Здійсніть діагностику за допомогою запропонованих методик («Знайди квадрат», «Знайди і викресли», «Палички і хрестики», «Методика 10 слів» тощо), проаналізуйте отримані дані та на їх основі сформууйте статистичний звіт.
6. Відобразіть результати комплексної діагностики у карті-характеристиці готовності дитини до початку шкільного навчання

Тема 5. Вивчення вікових особливостей молодших школярів (6 год.)

Аналіз соціальної ситуації розвитку молодших школярів, провідної учбової діяльності та ключових психологічних новоутворень віку. Методи дослідження пізнавальних процесів (сприймання, уваги, пам'яті, мислення, мовлення), емоційно-вольової сфери. Діагностика особливостей учбової діяльності, її мотивації, шкільної адаптації, виявлення типових труднощів навчання та чинників їх виникнення. Вивчення психосоціального розвитку дитини: самооцінки, особливостей ставлення до дорослих, однолітків і самого себе.

Завдання для самостійної роботи.

1. Здійсніть за допомогою запропонованих методик дослідження особливостей розумового розвитку молодшого школяра.
2. Здійсніть порівняльний аналіз особистісного розвитку молодшого школяра та дошкільника.
3. Складіть рекомендації з розвитку пізнавальної сфери молодшого школяра.
4. Опишіть світ очима дитини-молодшого школяра, яка навчається, порівнює себе з іншими та прагне бути «хорошою». Створіть сторінку «книги», де записані успіхи дитини-молодшого школяра, помилки та переживання. Порефлексуйте про те, як оцінка дорослого впливає на образ Я?

МОДУЛЬ 3. ПСИХОЛОГІЯ ДОРОСЛІШАННЯ

Тема 6. Вивчення специфіки розвитку в підлітковому віці (6 год.)

Загальна характеристика підліткового віку. Вивчення специфіки соціальної ситуації розвитку: перебудова стосунків із дорослими, провідна роль групи ровесників, формування статусу й меж у спілкуванні, вплив соціальних мереж. Діагностика міжособистісних стосунків підлітків в групі однолітків та в сім'ї. Діагностика особливостей пізнавальних процесів, емоційно-вольової сфери, учбової діяльності. Вивчення особистості підлітка: самооцінки, ціннісних орієнтацій, мотивації досягнення, акцентуації характеру тощо. Вивчення специфіки протікання підліткової кризи. Методики діагностики поведінкових особливостей.

Завдання для самостійної роботи.

1. Опишіть типові та індивідуальні особливості розвитку особистості підлітка на основі карти-схеми з використанням різноманітних методів (спостереження, бесіда, аналіз продуктів діяльності тощо).
2. Здійсніть дослідження та проаналізуйте отримані результати (методика «Вивчення самооцінки», тест «Ваша організованість», «Шкала самотності», «Шкала соціально-ситуативної тривожності Кондаша»).
3. Напишіть есе «Підлітковий вік як етап становлення самосвідомості та особистісної автономії», спираючись на біологічні, психологічні та соціальні чинники розвитку.
4. Опишіть внутрішній монолог підлітка, який бачить себе різним, болісно реагує на оцінки та шукає справжність. Подумайте і опишіть про те, що підтримує цілісність Я у період кризи?

Тема 7. Дослідження особливостей психічного розвитку в ранній та пізній юності (4 год.)

Загальна характеристика ранньої та пізньої юності. Вивчення специфіки соціальної ситуації розвитку: особистісне та професійне самовизначення, вибір освітньої та кар'єрної траєкторії, перебудова стосунків із батьками, значущість групи ровесників. Діагностика специфіки пізнавальних процесів, емоційно-вольової сфери, учбово-професійної діяльності. Вивчення особистості в юності: особливостей Я-концепції,

самооцінки, цінностей та смислів, життєвих планів, мотивації тощо. Діагностика професійної спрямованості.

Завдання для самостійної роботи.

1. Здійсніть діагностику за допомогою запропонованих методик та проаналізувати результати («Диференційно-діагностичний опитувальник» (ДДО), Методика «Вивчення мотивів навчальної діяльності студентів», Методика «Оцінка потреби у досягненні», методика «Дослідження спрямованості особистості», тест «Якою є Ваша адаптивність?», методика «Дослідження труднощів у встановленні контактів», методика «Діагностика агресивності і ворожих реакцій», методика «Діагностика рівня емпатії» (В. Бойко)).
2. Створіть кілька образів себе у майбутньому: ким можу стати, ким боюся стати, ким мрію бути. Порефлексуйте над тим, які вибори формують ідентичність?

МОДУЛЬ 4. ПСИХОЛОГІЯ ДОРОСЛОСТІ

Тема 8. Вивчення психічного розвитку в період ранньої дорослості (4 год.)

Загальна характеристика ранньої дорослості. Вивчення специфіки соціальної ситуації розвитку: професійне становлення та вибір кар'єрної траєкторії, формування партнерських стосунків і сім'ї, автономізація від батьківської сім'ї, баланс ролей і відповідальності, адаптація до життєвих змін. Діагностика особливостей пізнавальних процесів, емоційно-вольової сфери. Вивчення особистості в ранній дорослості: мотиваційно-ціннісна сфера, самооцінка, життєві цілі й плани, смисложиттєві орієнтації, елементи аналізу життєвого шляху, готовність до батьківства, мотиви шлюбу. Дослідження зміни Я-концепції в період ранньої дорослості.

Завдання для самостійної роботи.

1. Здійсніть діагностику на основі запропонованих методики (методика «Діагностики оперативної оцінки самопочуття, активності і настрою», методика «Оцінка агресивності у відносинах», методика діагностики рівня соціальної фрустрованості Вассермана, методика дослідження навіювання).

2. Напишіть есе «Рання дорослість як період активного конструювання життєвого шляху», спираючись на професійний розвиток, особливості близьких стосунків та особистісні новоутворення.
3. Створіть візуал «Моя будівля», у якому розкриєте професію як поверх, стосунки як стіни, цінності як фундамент. Роздумайте над тим, що тримає конструкцію, а що дає тріщини?

Тема 9. Вивчення особливостей психічного розвитку в період середньої дорослості (2 год.)

Загальна характеристика середньої дорослості. Аналіз соціальної ситуації розвитку: кар'єрні траєкторії, професійне вигорання/ресурси, баланс ролей, сімейні зміни та життєві події, прояви кризи середнього віку. Діагностика специфіки пізнавальних процесів, емоційно-вольової сфери. Вивчення особливостей особистості в середній дорослості: потребово-мотиваційна сфера, самооцінка, цінності, відповідальність і життєві цілі, копінг-стратегії, смисложиттєві орієнтації, аналіз життєвого шляху.

Завдання для самостійної роботи.

1. Розробіть проєкт психологічної анкети для вивчення особливостей середньої дорослості. Анкета має містити мету дослідження; психологічні показники (генеративність, задоволеність життям, Я-концепція тощо); приклади запитань, коротке обґрунтування практичного застосування.
2. Створіть життєвий колаж середньої дорослості, який відображатиме професійні досягнення, кризові точки та трансформацію цінностей.

Тема 10. Вивчення особливостей психічного розвитку в період пізньої дорослості (4 год.)

Загальна характеристика пізньої дорослості. Вивчення специфіки соціальної ситуації розвитку, варіантів старіння. Діагностика специфіки пізнавальних процесів, емоційно-вольової сфери. Вивчення особливостей особистості в пізній дорослості: потребово-мотиваційна сфери, самооцінка, цінності, копінг-стратегії, життєвий шлях.

Завдання для самостійної роботи.

1. Створіть психологічний портрет літньої людини, яка активна, мисляча та емоційно «жива». Опишіть, які ресурси допомагають їй зберігати життєзадоволеність.
2. Створіть творчу лінію життя від середньої дорослості до старості, де кожен етап має символ, кожна криза — сенс, кожне досягнення — слід. Додайте короткий коментар до кожного етапу.
3. Створіть єдину метафоричну історію життя людини, де кожен вік — образ, кожна криза – перехід, а кожне новоутворення — дар.
4. Створіть метафоричний образ життя людини в середній дорослості (мозаїка, книга, дорога, сад), де матимуть місце завершені й незавершені фрагменти, те, що викликає гордість, те, що потребує прийняття. Опишіть його.

Зміст самостійної роботи студентів

Розподіл годин, виділених на вивчення дисципліни

«Практикум із вікової психології»

Найменування видів робіт	Розподіл годин	
	денна форма	заочна форма
Завдання для самостійної роботи., год, у т.ч.:	48	82
Підготовка до практичних занять	21	8
Підготовка звітів-висновків	13	13
Підготовка до поточного контролю	4	4
Опрацювання матеріалу, винесеного на самостійне вивчення	10	57

ПОЛІТИКА КУРСУ

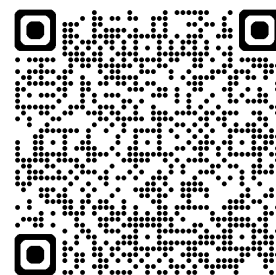
1) щодо оскарження результатів контрольних заходів

Здобувачі вищої освіти мають право на оскарження оцінки з дисципліни отриманої під час контрольних заходів. Апеляція здійснюється відповідно до «Положення про політику та врегулювання конфліктних ситуацій». Ознайомитись з документом можна за покликанням <https://bit.ly/3CnfUgk>.

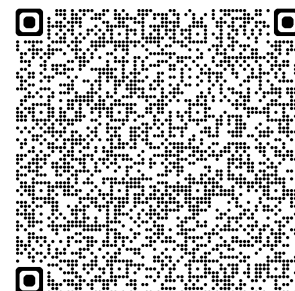

2) щодо системи поточного і підсумкового контролю

Організація поточного та підсумкового семестрового контролю знань студентів, проведення практик та атестації, переведення показників академічної успішності за 100-бальною шкалою в систему оцінок за національною шкалою здійснюється згідно з “Положенням про систему поточного і підсумкового контролю, оцінювання знань та визначення рейтингу здобувачів освіти”. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

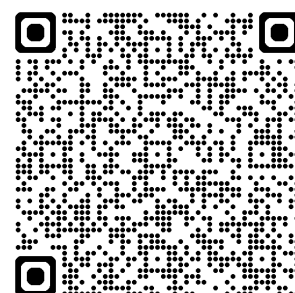
Здобувачі вищої освіти мають право на оскарження оцінки з дисципліни отриманої під час контрольних заходів. Апеляція здійснюється відповідно до «Положення про політику та врегулювання конфліктних ситуацій». Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

3) щодо оскарження результатів контрольних заходів

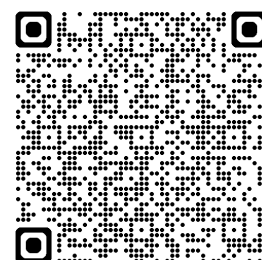
4) щодо відпрацювання пропущених занять

Згідно “Положення про організацію освітнього процесу” здобувач допускається до семестрового контролю (семестрового заліку), якщо він виконав усі види робіт, передбачені на семестр навчальним планом та силабусом, підтвердив опанування на мінімальному рівні результатів навчання (отримав ≥ 35 бали), відпрацював визначені індивідуальним навчальним планом всі лекційні, практичні, семінарські та лабораторні заняття, на яких він був відсутній. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

4) щодо дотримання академічної доброчесності

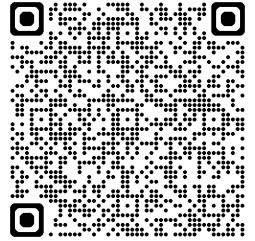
“Положення про академічну доброчесність” закріплює моральні принципи, норми та правила етичної поведінки, позитивного, сприятливого, доброчесного освітнього і наукового середовища, професійної діяльності та професійного спілкування спільноти Університету, викладання та провадження наукової (творчої)

діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

5) щодо використання штучного інтелекту

“Положення про академічну доброчесність” визначає політику щодо використання технічних засобів на основі штучного інтелекту в освітньому процесі. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#). “Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації та фальсифікації академічних творів” містить рекомендації щодо використання в академічних текстах генераторів на основі штучного інтелекту. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

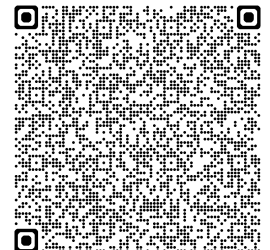
6) щодо використання технічних засобів в аудиторії та правила комунікації

Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та практичних занять дозволяється виключно у навчальних цілях (для уточнення певних даних, перевірки правопису, отримання довідкової інформації тощо). На гаджетах повинен бути активований режим «без звуку» до початку заняття. Під час занять заборонено надсилання текстових повідомлень, прослуховування музики, перевірка електронної пошти, соціальних мереж тощо. Під час виконання заходів контролю використання гаджетів заборонено (за винятком, коли це передбачено умовами його проведення). У разі порушення цієї заборони результат анулюється без права перескладання.

Комунікація відбувається через електронну пошту і сторінку дисципліни в Moodle.

7) щодо зарахування результатів навчання, здобутих шляхом формальної/інформальної освіти

Процедури визнання результатів навчання, здобутих шляхом формальної/інформальної освіти визначаються «Положенням про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та / або інформальної освіти». Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

При вивченні дисципліни застосовується комплекс методів для організації навчання студентів з метою розвитку їх логічного та абстрактного мислення, творчих здібностей, підвищення мотивації до навчання та формування особистості майбутнього фахівця в галузі психології.

Програмний результат навчання	Метод навчання	Метод оцінювання
ПРН2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.	диспут, бесіда-діалог, спостереження, ілюстрування	усний контроль, поточний контроль
ПРН3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань	бесіда, бесіда-діалог, інструктаж, спостереження	усний контроль, поточний контроль
ПРН 4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.	професійно-орієнтовані завдання, диспут	усний контроль, поточний контроль
ПРН 5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги.	дискусії, розповідь-пояснення	усний контроль, поточний контроль

ПРН6. Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження.	диспут, бесіда-діалог спостереження	усний контроль, поточний контроль
ПРН13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.	бесіда, бесіда-діалог, спостереження, дискусія	усний контроль, поточний контроль
ПРН 16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.	бесіда-діалог	усний контроль, поточний контроль

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Вид	Зміст	% від загальної оцінки	Бал	
			min	max
Поточні контрольні заходи	всього	60	35	60
Підсумкові контрольні заходи	залік	40	25	40
Всього:	-	100	60	100

Процедура проведення контрольних заходів, а саме поточного контролю знань протягом семестру та підсумкового семестрового контролю,

регулюється «Положенням про систему поточного та підсумкового контролю оцінювання знань та визначення рейтингу студентів», яке розміщено на сайті університету в розділі «Публічна інформація»: <https://ukd.edu.ua/node/1149>

Фіксація **поточного** контролю здійснюється в “Електронному журналі обліку успішності академічної групи” на підставі чотирибальної шкали - “2”; “3”; “4”; “5”. У разі відсутності студента на занятті виставляється “н”. За результатами поточного контролю у Журналі, автоматично визначається підсумкова оцінка, здійснюється підрахунок пропущених занять.

Критерії оцінювання роботи здобувача на практичному занятті:

Кількість балів	Характеристика
5 балів	Здобувач в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самотійно та аргументовано його викладає під час усних чи письмових відповідей, правильно виконує всі завдання практикуму; демонструє розуміння суті методики, мети та процедури; коректно оформлює протокол; активно бере участь в обговоренні результатів
4 бали	В більшій мірі здобувач володіє навчальним матеріалом, але може допускати незначні помилки під час усних чи письмових відповідей, завдання виконує в основному правильно; студент розуміє специфіку використання різних методик, але допускає певні неточності у поясненнях чи протоколі
3 бали	Здобувач не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, з помилками (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних чи письмових відповідей; студент знає загальну суть різних методик, але плутає деталі процедури, мету тощо; у протоколах є пропуски; відповідає коротко, потребує уточнюючих запитань викладача

2 бали	Здобувач поверхнево володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, пояснити, не розуміє змісту більшої частини методик, засвоєно лише окремі аспекти курсу. Студент демонструє суттєві неточності у відтворенні призначення конкретних методик, плутає мету; протокол заповнений частково
0 балів	Здобувач не володіє навчальним матеріалом, не розуміє змісту запитань та практичних завдань.

Критерії оцінювання самостійних практичних робіт

(протоколів, діагностичних завдань, спостережень):

- 1. Повнота та коректність виконання завдання:**
 - чітке дотримання інструкцій і вимог до роботи;
 - заповнення всіх розділів протоколу / завдання.
- 2. Якість фіксації емпіричних даних:**
 - точність і детальність опису спостережень чи результатів діагностики;
 - об'єктивність і відсутність довільних/непідтверджених висновків.
- 3. Аналітичність та інтерпретація результатів:**
 - здатність пов'язати отримані дані з психологічними поняттями та закономірностями;
 - логічність і обґрунтованість інтерпретації.
- 4. Науковий стиль викладу:**
 - використання коректної психологічної термінології;
 - послідовність і структурованість викладу матеріалу.
- 5. Якість висновків та наявність рефлексії (за потреби):**
 - наявність чітких підсумків щодо завдання;
 - відображення власних спостережень, труднощів та самоаналізу.

Бали	Деталізовані критерії
5 балів	завдання виконано повністю, з високим рівнем деталізації, аналітичності та самостійності; протокол/робота без суттєвих помилок.

4 бали	завдання виконано в цілому добре, але є незначні недоліки (недостатня деталізація чи поодинокі неточності у термінах, висновках).
3 бали	завдання виконано частково; спостерігається поверховість аналізу або відсутність деяких елементів (наприклад, неповні висновки чи нечітка термінологія).
2 бали	завдання фактично не виконано або виконано з грубими помилками у змісті або структурі; результати не проінтерпретовані або зроблено висновки без зв'язку з даними, робота формальна.
0 балів	завдання не виконано.

Усі пропущені заняття, а також негативні оцінки студенти зобов'язані відпрацювати впродовж трьох наступних тижнів. У випадку недотримання цієї норми, замість “н” в журналі буде виставлено “0” (нуль балів), без права перездачі.

До підсумкового контролю допускаються студенти які за результатами поточного контролю отримали не менше 35 балів. Усі студенти, що отримали 34 балів і менше, не допускаються до складання підсумкового контролю і на підставі укладання додаткового договору, здійснюють повторне вивчення дисципліни впродовж наступного навчального семестру.

Підсумковий контроль знань у формі заліку проводиться у вигляді усного опитування. За результатами підсумкового контролю (залік) студент може отримати 40 балів.

Студенти, які під час підсумкового контролю отримали 24 бали і менше, вважаються такими, що не склали залік і повинні йти на перескладання.

Критерії оцінювання підсумкового контролю

Бали		Деталізовані критерії
35-40 балів	Зараховано	Здобувач демонструє системні практико-орієнтовані знання з усіх тем практикуму. Вільно пояснює призначення, процедуру та правила застосування методів і методик для різних вікових груп; обґрунтовано добирає інструментарій під запит і вік; коректно інтерпретує результати з урахуванням вікової норми та контексту розвитку. Чітко називає обмеження методик, відповіді структуровані, з доречними прикладами.
30-34 бали	Зараховано	Здобувач має ґрунтовні знання і достатньо впевнено застосовує їх у типових практичних ситуаціях. Знає більшість методів/методик, загалом правильно описує процедуру та призначення, може підібрати інструментарій відповідно до віку і запиту. Інтерпретація переважно коректна, але можливі поодинокі неточності у деталях процедури, обмеженнях або формулюваннях висновків. Відповіді логічні, з прикладами.
25-29 балів	Зараховано	Здобувач демонструє достатній рівень підготовки. Знає основні методи і методики практикуму, однак пояснення може бути неповним; іноді виникають труднощі з обґрунтуванням вибору методики для конкретного віку або з інтерпретацією результатів. Можливі неточності у прикладах, описі процедури чи формулюванні рекомендацій. Відповіді загалом послідовні, але потребують уточнень.

20-24 бали	Не зараховано	Здобувач має базові знання, але не демонструє сформованих практичних умінь. Називає окремі методики, проте поверхнево пояснює їх призначення, умови застосування та вікові обмеження; інтерпретація фрагментарна, рекомендації загальні. Часто потребує допоміжних запитань.
15-19 балів	Не зараховано	Здобувач має фрагментарні знання з курсу; студент плутає поняття та методи; може назвати лише кілька методик без пояснення; відповіді уривчасті, з суттєвими помилками; приклади відсутні або недоречні
10-14 балів	Не зараховано	Здобувач має дуже поверхневі знання з курсу; студент відтворює окремі терміни без розуміння суті; не орієнтується у більшості методик; відповіді хаотичні та непослідовні
5-9 балів	Не зараховано	У здобувача майже повна відсутність знань з курсу; студент не може назвати основні методи та методики дослідження процесів, станів і властивостей особистості; відповіді хаотичні, без сенсу
0-4 бали	Не зараховано	Відповідь здобувача зводиться до окремих уривчастих висловлювань; відсутнє розуміння змісту курсу

Загальна семестрова оцінка з дисципліни, яка виставляється в залікових відомостях оцінюється в балах (згідно із **Шкалою оцінювання знань за ЄКТС**) і є сумою балів отриманих під час поточного та підсумкового контролю.

Шкала оцінювання знань за ЄКТС:

Оцінка за національною шкалою	Рівень досягнень, %	Шкала ECTS
Національна диференційована шкала		
Відмінно	90 – 100	A
Добре	83 – 89	B
	75 – 82	C
Задовільно	67 – 74	D
	60 – 66	E
Незадовільно	35 – 59	FX
	0 – 34	F
Національна недиференційована шкала		
Зараховано	60 – 100	-
Не зараховано	0 – 59	-

Студенти, які не з'явилися на залік без поважних причин, вважаються такими, що отримали незадовільну оцінку.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література:

1. Василенко Л., Савчин М. Вікова психологія : навч. посіб 5-те вид. перер. і допов. Київ : Академія. 2021. 376 с.
2. Дуткевич Т. Дошкільна психологія. Київ: Центр учбової літератури, 2021. 392 с.
3. Павелків Р. В. Вікова психологія : підручник. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2024. 469 с.
4. Савчин М. В., Василенко Л. П. Вікова психологія: навч. посіб. 6-те видання, перероблене, доповнене. Київ: Академія, 2024. 384 с.
5. Сидоренко О. Б. Практикум з вікової та педагогічної психології : навч. посіб. для студентів подвійних спеціальностей з психологією. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2018. 262 с.
6. Когутяк Н.М., Мицько В.М., Сидорик Ю.Р. Дитяча психологія з практикумом. Комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни. Івано-Франківськ, 2020. 124 с.
7. Олейник, Н. О. Вікова психологія (з практикумом) : лабораторний практикум. Херсон : Видавничий дім «Гельветика», 2018. 76 с.
8. Тертична Н. А. Практикум з вікової психології: навч.-метод. посібник. Київ: Книга-плюс, 2025. 140 с.

Додаткова література:

1. Токарева Н.М. Вікова та педагогічна психологія: навчально-методичний посібник / Н. М. Токарева, А. В. Шамне. Кривий Ріг, 2017. 283 с.
2. Діагностичні методики у наукових дослідженнях. Навчальний посібник/ Укладач Стеблюк С. В. Ужгород : Поліграфцентр «Ліра», 2021. 105 с.
3. Застосування діагностичних мінімумів в діяльності працівників психологічної служби: [метод. рек.] / авт.-упор.: В. М. Горленко, В. Д. Острова, Н. В. Сосновенко, І. І. Ткачук; за заг. ред. В. Г. Панка. Київ: УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2018. 106 с.
4. Казачінер О. С., Бойчук Ю. Д. Методики комплексної оцінки розвитку підлітків. *Інноваційна педагогіка*. 2022. № 47. С. 100–104.

5. Психологу для роботи. Діагностичні методики : збірник / [уклад.: М.В. Лемак, В.Ю. Петрище]. Вид. 2-ге, виправл. Ужгород : Видавництво Олександри Гаркуші, 2012. 616 с.
6. Павелків Р. В., Цигипало О. П. Психодіагностичний інструментарій в умовах дошкільного закладу : навч. посіб. Київ : «Центр учбової літератури», 2021. 232 с.
7. Халік О. О. Застосування кейс-методу при викладанні психологічних дисциплін майбутнім вчителям. *Актуальні проблеми психології в закладах освіти*. 2016. Вип. 6. С. 194-200. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/akprpzo_2016_6_36

Електронні інформаційні ресурси

1. <https://www.rozmova.me/tests>
2. <https://ua-test.com/>
3. [АІС "Я-психолог"](#)